

УДК 230004

Капируля М. В.

аспірант, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Україна, Київ), L93@inbox.ru

РАКЕТНІ ПРОГРАМИ ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ, ІРАНУ, ПАКИСТАНУ ТА СИРІЇ

Розглянуті основні ракетні програми Північної Кореї, Ірану, Пакистану, Сирії. В статті досліджені витоки ракетних програм даних країн, сучасний стан та перспективи розвитку ракетних озброєнь. Дана характеристика ступеню загрози, який становлять дані ракетні програми для США та союзників.

Ключові слова: система ПРО США, ракетна програма, балістичні ракети, ядерне стримування.

На сьогоднішній день особливої актуальності набуває питання розгортання глобальної системи ПРО США. В рамках даної теми варто дослідити ракетні програми основних країн, проти яких в перспективі планується застосовувати системи ПРО для більш глибокого розуміння мотивів та доцільності побудови системи ПРО саме для протистояння даним країнам. На думку автора, основними такими державами можна вважати Північну Корею, Іран, Пакистан та Сирію.

В рамках аналізу потенційної загрози, що надходить від даних держав, варто зосередитися на реальних потенціалах вже наявних в держав та на потенційних можливостях, що можуть використати дані держави в близько та середньостроковій перспективі. На основі розуміння сучасного стану та перспектив розвитку балістичних ракетних програм, країни-розробники систем ПРО будуть відповідним чином продовжувати розробки в даній сфері.

Дане питання досліджується багатьма західними та російськими дослідниками, серед яких варто виділити роботи Елмана, Кіла, Фітцпатріка, Арбатова, Мяснікова.

Першою з країн, яка, за думкою експертів, досягла найбільших успіхів у втіленні балістичних прорам, є Північна Корея, яка на сьогоднішній день має доволі великий арсенал балістичних ракет, поставляє ракети та ракетні технології до інших країн та постійно проводить льотні випробування балістичних ракет. Перші балістичні ракети КНДР отримала від Єгипту в проміжку часу між 1976 та 1981 роками. Вважається, що в подальшому КНДР скопіювали ракети "Скад-Б" та створили промислову інфраструктуру для подальшого відтворення даного типу ракет. В 1984 році пройшли льотні випробування копій ракет "Скад-Б", що в КНДР отримали назву "Хвасон-5". Після цього, в 1985 році, почалися пробні випуски даних ракет, а з 1987 року почалося повномасштабне виробництво ракет [1, с. 12–14].

Разом з цим, КНДР у 1985 році закупила партію ракет "Скад-Б" в СРСР та в подальшому передала ракети даного класу до Ірану.

Разом з тим, одразу після початку серійного випуску ракет "Хвасон-5", в Кореї розпочалися роботи з розробки ракет "Нодон" та "Хвасон-6". При цьому, ракети "Хвасон-6" представляли собою точну копію ракети "Скад-Ц" виробництва СРСР. Дана ракета має такі ж розміри як є "Хвасон-5", однак, завдяки певній модернізації, а саме зниженій масі боеголовки з 1000 кг до 770 кг та збільшенню паливних баків на 600 кг, дальність польоту ракети була збільшена з 300 до приблизно 500 км. Випробування даного типу ракет проводилися

2 рази – в 1990 та в 1991 році. При цьому, виробництво ракет за інформацією КНДР почалося вже в 1990 році, що може говорити про те, що ракети були просто імпортовані або ж була закуплена лінія з виробництва ракет в зборі [2, с. 3].

При цьому, в КНДР ставилася задача розробити носій для доставки ядерних носіїв, а жодна з ракет КНДР даної задачі виконувати не могла. Дані міркування змусили КНДР вдатися до розробки більш потужних ракет. Для виконання даної цілі КНДР купила ракету відому під назвою "Нодон" у невідомого продавця. Ця ракета може доставляти вантаж масою 1000 кг на відстань до 900 км. При цьому, були проведені перші льотні випробування у 1990 році, які закінчилися невдало, однак, було прийнято рішення запустити ракету в серійне виробництво. В 1993 році були проведені ще дні випробування, на цей раз успішні. При цьому, однак, ракета пролетіла 500 замість 900 км. Вже з середини 1990-х років ракета почала поставлятися на експорт, зокрема, до Ірану та Пакистану, і стала відома там як, відповідно, "Шахаб-3" та "Гаурі".

Наступним кроком у розробці ракет, що могли б доставляти корисний вантаж більшої маси на більшу відстань, в КНДР почалися розробки багатоступінчатих ракет. Першою такою ракетою стала "Тепходон-1", в якій в якості першого ступеню використовувалася ракета "Нодон", а в якості 2 ступеню, ракета "Хвасон-6" або ж корпус ракети "Хвасон-6" з маршевим двигуном від ракети С-125. Теоретично, така ракета могла б доставляти вантаж масою 700–1000 кг на відстань приблизно до 2500 км.

Хоча льотні випробування даної ракети не відбувалися, трьохступеневий варіант даної ракети було запущено в 1998 році в рамках випробування космічного носія.

Оскільки випробування даної ракети відбулося не успішно, розробки в даному напрямку були згорнуті та зусилля були зконцентровані на розробці більш потужної ракети "Тепходон-2" [3, с. 16].

В 2006 році в КНДР пройшли льотні пуски одразу 7 ракет – декількох ракет "Хвасон", "Нодон" та 1 ракети "Тепходон-2". Пуски ракет "Хвасон-6" та "Тепходон" пройшли успішно, ракета "Тепходон-2" потерпіла невдачу після 42 секунди після старту з невідомих причин.

Судячи з інформації з відкритих джерел, роботи по розробці "Тепходон-2" продовжувалися та втілювалися в рамках роботи над космічним носієм "Ихна-2" з супутникомна борту, старт якої відбувся в 2009 році.

Дана ракета була трьохступінчатая та мала приблизно 30 метрів в довжину та мала стартову масу приблизно 80 т. Силову установку першої фази викували 4 двигуни ракети "Нодон", а її габарити відповідають розмірам "Тепходон-2". Однак другим ступенем ракети стала радянська ракета морського базування Р-27. Що становило 3 ступінь ракети, достименно не відомо, однак, на думку експертів, дана ракета могла бути аналогом іранської ракети "Сафір", що говорить про тісне співробітництво спеціалістів з КНДР та Ірану в ракетній сфері.

В ході випробувань ракети, не вдалося вивести супутник на орбіту, однак, даний пуск послужив базою, за допомогою якої КНДР протягом декількох років зможе створити носій для доставки невеликих супутників.

“Ихна-2” також, скоріше за все, стане базою для розробки носія, що зможе доставляти до 1000 кг корисного вантажу на відстань 6500–7000 км. [4, с. 2].

В 2010 році на військовому параді були продемонстровані 2 до цього невідомі балістичні ракети середньої дальності, яка візуально схожа з іранською ракетою “Хадр-1”. Друга ракета скоріше за все являла собою подовжений варіант ракети Р-27. На сьогоднішній день випробувальних пусків даної ракети не зафіксовано, однак, власне радянська ракета Р-27 могла доставляти вантаж масою 600 кг на відстань 2400 км, тому, вважається, що дана корейська ракета має схожі характеристики.

Переходячи до розгляду ракетної програми Ірану, варто зазначити, що до Ісламської революції 1979 року, Іран мав найбільш потужні ВПС в регіоні, що налічували більше 400 бойових літаків. Однак, після погіршення відносин з Заходом, Іранські ВПС почали поступово втрачати свою потужність через відсутність допомоги в обслуговуванні техніки та оновленні парку літаків. Таким чином, Іран почав орієнтуватися на нові військові засоби для захисту своїх національних інтересів.

В цей час починається активна розробка балістичних програм. Спершу, Іраном закупилися ракети “Скад-Б”. Спочатку закупівлі даних ракет відбувалися через Лівію, потім через Сирію та північну Корею. В період з 1985 по 1987 роки Іран використовував ці ракети для ударів по іракським позиціям. Після закінчення війни з Іраком, робота зповнення арсеналу балістичних ракет йшла в двох напрямках: по-перше – розробки на основі системи “Скад”, що використовують рідке паливо, а по-друге – на основі систем китайських твердопаливних ракет [5, с. 65].

При цьому, що стосується ракет на основі рідкого палива, то такі ракети в основному або ж закуповувалися в цілому, або ж купувалися частини даних ракет та збирання відбувалося на території Ірану, однак, значних змін на перших етапах розробки таких ракет вони не переносили.

Так, в першій половині 1990-х років, Тегеран закупив ракети “Скад-Б”, а також ракети “Скад-Ц” у Північної Кореї. Дальність таких ракет складала близько 500 км. В Ірані дані ракети отримали назву “Шахаб-1” та “Шахаб-2”.

Але оскільки ракети СКАД не могли досягати цілей на території Ізраїлю, Іран придбав в середині 1990-х років у КНД ракети “Нодон” з дальністю польоту 900 км, які відомі як ракети “Шехаб-3” в Ірані. Перший випробувальний політ даної ракети відбувся в 1998 році та був успішним. Однак, дана ракета була лише тимчасовим вирішенням питання з балістичними ракетами, оскільки дальність польоту близько 900 км хоча і дозволяла проводити в разі необхідності запуски по території Ізраїлю, однак, розміщувати ракети при цьому потрібно було на вразливій прикордонній з Іраком території. Таким чином, потрібно було мати в арсеналі ракету з більшим радіусом дії. Для цього була проведена модернізація ракети, масу боеголовки було знижено з 1000 кг до 700 та ракета була видовжена для збільшення запасу палива. Таким чином, на озброєння Ірану була поставлена ракета “Хадр-1” з дальністю польоту 1600 км. Перші випробування пройшли в 2004 році, через 5 років ракета стала на бойове чергування [6, с. 9].

На основі розробленої ракети “Хардр-1” Іран створив двоступеневу ракету “Сафір”, що в 2009 та в 2011 роках доставила невеликі супутники на низьку орбіту. Перша ступінь ракети являє собою збільшений варіант ракети “Хардр-1”. За рахунок збільшення корпусу ракети відбулося збільшення паливних баків ракети. Другий ступінь ракети – це модернізована ракета Р-27. При цьому, теоретично, дану ракету можна використовувати як балістичну ракету з дальністю польоту 2100 км. Однак через великі розміри та довгий час на заправку ракети, її використання в даних цілях малоймовірне.

Для використання в цілях доставки в тому числі ядерних носіїв Іраном скоріше за все будуть використовуватися твердопаливні ракети.

На сьогодні в Ірані є близько 200–300 ракет Шахаб-1 та Шахаб-2, а також 12–18 мобільних установок пуску для них та 25–50 ракет середньої дальності Шахаб-3, Хардр-1 з мобільними пусковими установками власного виробництва [6, с. 21].

Не дивлячись на доволі великі розміри ракетного арсеналу Ірану, він не має достатніх якісних характеристик для ефективного застосування з використанням звичайних озброєнь.

В основі перспективних розробок в галузі балістичних ракет, Іран в основному просувається в напрямку розробки твердопаливних ракет. На початку 90-х років Іран зміг створити, за допомогою китайських технологій та спеціалістів, некеровану ракету “Зизаль”. Що могла доставляти 500 кг вантажу на відстань до 200 км. Однак, зрозуміло, що дана ракета відрізнялася вкрай низькою точністю. Для того, щоб підвищити точність даної ракети, іранські інженери оснастили дану ракету простою системою керування та стабілізаторами польоту. Ця модифікація ракети отримала назву “Фатх-110”. Хоча дана ракета була досить неточною по сучасним військовим стандартам, однак, такі модернізації демонструють високий рівень іранських спеціалістів. Використовуючи досвід вдосконалення ракети “Фатх-110”, іранські спеціалісти перейшли до створення двоступеневої ракети “Саджил-2”. В 2005 році були проведені стендові випробування двигунів першого ступеню ракети “Саджил-2”. Перші льотні випробування ракети пройшли невдало в 2007 році, однак, вже в 2009 році відбулися ще одні, на цей раз вдалі випробування. На думку експертів, дана ракета з дальністю польоту 2200 км та можливістю доставки 750 кг вантажу буде поставлена на озброєння в 2013–2014 році. Крім того, особливу зацікавленість до даної ракети викликана тим, що вона має низьку для застосування в конвенційному варіанті точність та більше підходила б для застосування в ядерному оснащенні. Таким чином, Іран, скоріше за все, ще до отримання ядерної зброї готує засоби її доставки.

Однак, розвиток ядерної програми Ірану безумовно стримують санкції міжнародної спільноти, що не дозволяють вчасно отримувати необхідні компоненти для палива та частини для ракет. Проте, як свідчить практика інших країн, приблизно через 10 років Іран зможе отримати балістичні міжконтинентальні ракети.

Що стосується ракетної програми Пакистану, то ракетні війська даної країни відіграють особливе значення, оскільки вони є носіями ядерної зброї країни. Для

Пакистану наявність ядерних сил з високим ступенем живучості є пріоритетним завданням як в оборонній політиці, так і в державній політиці загалом. Саме тому Пакистан приділяє велику увагу розвитку як авіаційного потенціалу, що представлений літаками F-16, що були поставлені до країни США, так і балістичною складовою. При цьому, балістичні ракети мають ряд переваг в ситуації Пакистану. Так, вразливість авіаційної складової більша за вразливість балістичних ракет, якщо останні наділені принаймні елементарними системами захисту. Крім того, авіаційна складова у випадку Пакистану, має менший радіус дії, що є вкрай важливим для Пакистану.

Таким чином, балістичні ракети є найважливішим засобом стримування для Пакистану, а, отже, розвитку даного виду озброєнь приділяється велика увага.

Коли перед Пакистаном постало завдання взяття на озброєння балістичних ракет, в країні не було необхідної інфраструктури та науково-дослідної бази для створення власних ракет, тому Ісламабад звернувся до КНР. В 1992 році Пекін передав Ісламабаду першу партію ракет М-11 або Дунфен-11 в кількості 30 штук. Хоча ракети були отримані в 1992–1993 роках, публічно їх продемонстрували лише в 2003 році. Такий розрив в часі можна пояснити тим, що КНР для того, щоб не привертати уваги до поставок ракет, змушена була поставити ракети в розібраному вигляді, а для їх монтажу на території Пакистану було побудовано завод, а також, потрібно було пройти навчання для великої кількості технічного персоналу. Ракета в Пакистані отримала назву “Газнаві”. При цьому, в ході передачі ракети, її технічні характеристики були допрацьовані та покращені. Так, ракета мала доставляти вантаж масою 1000 кг на відстань 280 км, а її пускова установка могла базуватися на платформі автомобіля МА3-543, на цій же платформі базуються ракети Скад-Б. Вважається, що ракета стала на озброєння Пакистану вже в 2004 році, оскільки завдяки повній технічній співпраці зі сторони Китаю, проблеми з даними ракетами не виникли [7, с. 23].

Також вважається, що КНР на початку 90-х років поставив Пакистану ракети М-9 (або ж Дунфен-15). Перші льотні випробування цієї ракети відбулися в 1997 році, були проведені повторні випробування в 2002 та 2003 роках. Дана твердопаливна ракета, що за пакистанською класифікацією називається Шахін-1 може переносити 800 кг корисного вантажу на відстань до 600 км.

Крім твердопаливних ракет від КНР, Пакистан закупав у КНДР рідкопаливні ракети Нодон. Данна ракета отримала в Пакистані назву “Гаурі” та вперше пройшла льотні випробування в 1998 році. В ході співпраці з КНДР, відбулася модернізація ракети. За рахунок збільшення корпусу для збільшення кількості пального, радіус дії ракети був збільшений з 900 до 1600 км. При цьому, Пакистан також проводить збирання ракет на своїй території, однак залежить від імпорту ключових елементів ракети [8, с. 16].

Крім того, в арсеналі Пакистану на сьогоднішній день є ракета “Шахін-2”, що є варіантом китайської ракети Дунфен-25. Дана ракета була вперше продемонстрована в 2003 році та є твердопаливною двуступеневою ракетою, що може доставляти корисну вагу у 800 кг

на відстань до 2000 км. При цьому, ракета встановлюється на шасі МА3-547. При цьому, ракети Газнаві, Шахін-1 та Шахін-2 мають інерційну систему наведення, реактивні рулі для корегування наведення та відокремлювану боеголовку. При цьому, вірогідне кругове відхилення ракети складає приблизно 200–300 метрів, що є достатнім показником для ракет у ядерному оснащенні та незадовільним показником для конвенційних ракет [8, с. 19].

При цьому, варто звернути увагу, що Пакистан сильно залежить від КНР в питанні балістичних ракет. Оскільки ракети, що поставляються з КНР або ж збираються на території Пакистану по ліцензіях КНР є твердопаливними, строк їх служби не перевищує 15 років, після цього, потрібно проводити додаткові технічні процедури, які Пакистан без допомоги КНР провести не зможе.

Загалом, можна сказати, що Пакистан завдяки ракетній складовій своїх збройних сил виконує стратегічні завдання забезпечення достатнього рівня безпеки у відносинах з Індією. В середньостроковій перспективі малоймовірно, що Пакистан матиме регіональні та тим більше позарегіональні амбіції, втілення яких могло досягатися за допомогою ядерної зброї, а тому, подальший розвиток балістичної складової Пакистану скоріше за все буде проходити в рамках вдосконалення вже існуючих систем та оновлення даних систем.

В рамках даної теми також варто коротко розглянути питання ракетних озброєнь Сирії. З приводу Сирії, зважаючи на політику непрозорості в даній сфері, відома лише невелика кількість даних щодо ракетних озброєнь.

Так, перша партія ракет Скад-Б була поставлена до Сирії з СРСР в 1974 році. Додатково ракети Скад-Б поставлялися у 80-х роках. У 1982 році була здійснена поставка ракет ОТР-21 Точка з дальністю польоту 80–100 км. Відомо, що СРСР пізніше відмовив Сирії у поставці більш постудних систем з більшою дальністю польоту. Так само і Росія у 2000-х роках відмовила Дамаску у поставці систем Іскндер.

Відмова Москви у 80-х роках змусила Сирію шукати підтримки з боку інших країн. Відомо, що Сирія вела переговори з КНР щодо закупівлі ракет Дунфе-15, однак КНР не продала дані системи Сирії, вірогідно через тиск США. Після цього, Сирія звернулася до менш принципового партнера: КНДР. В 1991 році Сирія закупила близька 20 ракет Хвасон-6. В 1990-х роках відбулося ще декілька поставок даного типу ракет. Також, вірогідно, було побудовано інфраструктуру для збирання ракет на території Сирії. КНДР здійснювали поставки лише основних частин до ракет [9, с. 23].

Крім цього, Сирія намагалася отримати від КНДР ракети більшої дальності, однак ракети Нодон Дамаску отримати не вдалося, натомість, відомо, що Сирія має ракети Скад-Д. При цьому, сирійськими інженерами було проведено ряд заходів з модернізації ракет та покращення керування та наведення ними.

Крім того, Сирія напевне просунулася у виробництві власних некерованих твердопаливних ракет малої дальності та працює над створенням інфраструктури для виробництва твердого палива для заміни останнього в ракетах Скад, наданих СРСР до цього.

Сирія також має в своєму арсеналі ракету Фатх-110, що говорить про співпрацю з Тегераном в даній галузі.

Однак, кількість ракет даного типу в Сирії невідома [10, с. 42].

Таким чином, на сьогоднішній день Сирія веде активні роботи по розробці власних ракет малої дальності, а також модернізації ракет, що вже є на сторожі країни. Також ведуться роботи з виробництва твердого палива. Не виключено, що в рамках даних робіт сирійські фахівці здобудуть необхідний досвід для виробництва ракет середньої дальності та їх удосконалення та модернізації. При цьому, враховуючи сучасну ситуацію навколо Сирії, навіть можливе падіння режиму Асада не призведе до згорання даних програм, оскільки ракетні озброєння є важливою складовою забезпечення існування Сирії.

Список використаних джерел

1. John Pomfret and Walter Pincus (December 1, 2010). "Experts question North Korea-Iran missile link from WikiLeaks document release". The Washington Post. Retrieved June 13, 2012.
2. Steven Lee Myers; Choe Sang-Hun (February 29, 2012). "North Korea Agrees to Curb Nuclear Work; U.S. Offers Aid". The New York Times.
3. "Ballistic and Cruise Missile Threat". National Air and Space Intelligence Center (Air Force Intelligence, Surveillance and Reconnaissance Agency). April 2009. NASIC-1031-0985-09. [електронний ресурс] // <http://www.fas.org/programs/ssp/nukes/NASIC2009.pdf>.
4. Fariborz Haghshenass, Iran's Air Forces: Struggling to Maintain Readiness, WINEP Policy Watch #1066, December 22, 2005. [електронний ресурс] // <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/irans-air-forces-struggling-to-maintain-readiness>
5. Anthony Cordesman, Iran's Revolutionary Guards, the Al Quds Force, and Other Intelligence and Paramilitary Forces, Center for Strategic and International Studies, August 16, 2007 (Rough Working Draft), [електронний ресурс] // http://csis.org/component/option,com_csis_pubs/task,view/id,4002/type,1/
6. Kapila, Dr. Subhash. "Pakistan's Ballistic Missile Arsenal: Development and Acquisition Philosophy". South Asia Analysis Group. [електронний ресурс] // <http://www.southasiaanalysis.org/papers2/paper148.html>
7. Samdani, Zafar (25 March 2000). "Pakistan can build hydrogen bomb: Scientist". Dawn News Interviews. Retrieved 23 December 2012. [електронний ресурс] // <http://www.lib.virginia.edu/area-studies/SouthAsia/SAserials/Dawn/2000/mar25.html#indi>
8. Narang, Vipin (January 2010). "Pakistan's Nuclear Posture: Implications for South Asian Stability". Harvard Kennedy School, Belfer Center for Science and International Affairs Policy Brief. [електронний ресурс] // http://belfercenter.ksg.harvard.edu/files/Pakistans_Nuclear_Posture_policy_brief.pdf
9. M. Zuhair Diab (Fall 1997). "Syria's Chemical and Biological Weapons: Assessing capabilities and motivations". The Nonproliferation Review 5. [електронний ресурс] // <http://cns.miis.edu/npr/pdfs/diab51.pdf>
10. U.S. Arms Control and Disarmament Agency, Threat Control Through Arms Control: Annual Report to Congress (Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 2009), 68 p.

References

1. John Pomfret and Walter Pincus (December 1, 2010). "Experts question North Korea-Iran missile link from WikiLeaks document release". The Washington Post. Retrieved June 13, 2012.
2. Steven Lee Myers; Choe Sang-Hun (February 29, 2012). "North Korea Agrees to Curb Nuclear Work; U.S. Offers Aid". The New York Times.
3. "Ballistic and Cruise Missile Threat". National Air and Space Intelligence Center (Air Force Intelligence, Surveillance and Reconnaissance Agency). April 2009. NASIC-1031-0985-09. [електронний ресурс] // <http://www.fas.org/programs/ssp/nukes/NASIC2009.pdf>.
4. Fariborz Haghshenass, Iran's Air Forces: Struggling to Maintain Readiness, WINEP Policy Watch #1066, December 22, 2005. [електронний ресурс] // <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/irans-air-forces-struggling-to-maintain-readiness>
5. Anthony Cordesman, Iran's Revolutionary Guards, the Al Quds Force, and Other Intelligence and Paramilitary Forces, Center for

Strategic and International Studies, August 16, 2007 (Rough Working Draft), [електронний ресурс] // http://csis.org/component/option,com_csis_pubs/task,view/id,4002/type,1/

6. Kapila, Dr. Subhash. "Pakistan's Ballistic Missile Arsenal: Development and Acquisition Philosophy". South Asia Analysis Group. [електронний ресурс] // <http://www.southasiaanalysis.org/papers2/paper148.html>

7. Samdani, Zafar (25 March 2000). "Pakistan can build hydrogen bomb: Scientist". Dawn News Interviews. Retrieved 23 December 2012. [електронний ресурс] // <http://www.lib.virginia.edu/area-studies/SouthAsia/SAserials/Dawn/2000/mar25.html#indi>

8. Narang, Vipin (January 2010). "Pakistan's Nuclear Posture: Implications for South Asian Stability". Harvard Kennedy School, Belfer Center for Science and International Affairs Policy Brief. [електронний ресурс] // http://belfercenter.ksg.harvard.edu/files/Pakistans_Nuclear_Posture_policy_brief.pdf

9. M. Zuhair Diab (Fall 1997). "Syria's Chemical and Biological Weapons: Assessing capabilities and motivations". The Nonproliferation Review 5. [електронний ресурс] // <http://cns.miis.edu/npr/pdfs/diab51.pdf>

10. U.S. Arms Control and Disarmament Agency, Threat Control Through Arms Control: Annual Report to Congress (Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 2009), 68 p.

Капіруля М. В., PhD student, Institute of International Relations of Kyiv National University Taras Shevchenko (Ukraine, Kiev), L93@inbox.ru

Missile Programs of the North Korea, Iran, Pakistan, Syria

The missile programs of North Korea, Iran, Pakistan, Syria have been studied in this article. This issue is of key importance in the regarding of the anti missile programs of the USA and some other minor antimissile programs. The outcomes, the current state and the perspectives of their development are stated in the article. The threat of the missile programs of the above-mentioned states for the USA and Allies is investigated.

Keywords: Anti-missile system, missile program, ballistic missiles, nuclear deterrence.

Капіруля М. В., аспірант, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), L93@inbox.ru

Ракетные программы Северной Кореи, Ирана, Пакистана и Сирии

Проанализированы ракетные программы Северной Кореи, Ирана, Пакистана, Сирии. В статье отображены истоки ракетных программ данных стран, современное состояние ракетных вооружений, перспективы их развития. Дана характеристика угрозы, которая исходит от данных государств для США и из союзников.

Ключевые слова: система ПРО США, ракетная программа, баллистические ракеты, ядерное сдерживание.

* * *

УДК 327

Корюкалов М. В.

кандидат політичних наук, асистент кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики, Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), koryukalov@ukr.net,

Васильченко О. М.

магістр, Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), origa.kiev@gmail.com

АВСТРАЛІЯ ТА КНР:

ВІРНІ СУПРОТИВНИКИ ЧИ ВИМУШЕНІ ПАРТНЕРИ?

Розглядаються характерні риси двосторонніх відносин Австралії та КНР з позиції австралійських зовнішньополітичних пріоритетів на тлі трансформації регіональної системи. Звертається увага на варіанти динаміки зовнішньої політики держав по відношенню одна до одної. Здійснюється спроба пошуку найбільш оптимального для Канберри шляху в умовах існуючої регіональної взаємодії.

Ключові слова: Австралія, КНР, зовнішньополітична стратегія, регіональна стабільність.

Особливості взаємодії гравців АТР та Індійського океану на сьогодні відображають ті структурні та якісні зміни у глобальній політиці, що відбуваються з кінця